

8 клас

ЛІТО

Несподівано літо прийшло з грозами. Уранці парить, а посеред дня миготять звідусіль блискавиці, ллє рясний дощ, а то й подекуди град випаде. Вода, слава Богу, відступила од пагорба, звільнила зі свого полону луки, невеличке озерце. Навкруги розляглося безкрає море різнотрав'я.

У кроні гіллястого дуба знайшли собі притулок різні пташки: солов'ї, вивільги, горобці, горихвости. Вивільга прилетіла недавно. Маючи яскраве забарвлення, намагається потрапити на батьківщину саме навесні. Тому й не побачиш її серед молодого листя. Тільки чути голосне туйкання. Це якщо гарна погода.

На гілці горихвістки звили гніздечко. Працелюбні пташки. Ні хвилини не сидять без роботи, старанно доглядають за малечею.

На лузі качка вивела дрібненьких пташенят. Химерні жовто-сірі клубочки невпинно копошилися довкола матері й казали: «Кря-кря-кря...»

9 клас

ЮНІСТЬ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Недалеко від міста Чигирин, над річкою Тясмином, під великим лісом притулився хутір Хмельницьких, на ймення Суботів. Заснував його Богданів батько, Михайло. Ходили там табуни диких коней, сайгаків, турів. Далі, ближче до моря, випасали свої отари овець і табуни коней волохи, турки, татари.

Гарно було тут господарювати, але небезпечно. Михайло Хмельниченко поставив двір міцний, завів господарство, жив заможнo, у достатках. Із дітей один тільки син Богдан Зиновій виріс. Меткий хлопець удався, сильний, як вогонь, скорий, розумний і дотепний, сміливий і завзятий.

Підучивши вдома, батько послав Богданка в Галичину, у колегію. Там учив він, окрім різних предметів, найбільше латинської мови, бо нею тоді всяке діловодство велося по судах, по урядах.

Тягло його на Дніпро, у безкраї, сповнені свободою степи. Пішов на Запорозжя, на Січ, бо там найліпше можна було навчитися воєнного ремесла, стати досвідченим вояком, нещадним до своїх ворогів.

10-11 клас

НЕОЦІНЕНИЙ СКАРБ

Український народ упродовж свого існування завжди був неперевершеним творцем чарівної пісні, яка вирізняється своєрідністю, неповторністю на тлі світової музичної культури. Це найдорожчий скарб народу, неоціненна частка його поетичної душі. У ній зберігається історія й характер, обдарованість і краса людська, у ній, немов у своєрідному комп'ютері, запрограмований морально-етичний код і духовна велич української нації.

У вік музичного модернізму наша пісня повинна стати своєрідним базисом духовності для тих, хто здатний відчувати красу рідної мови, вслухатись у соловейкову мелодію. Українська пісня не тільки спроможна лікувати тих, хто опинився в незавидному становищі безбатченка. Вона з давніх-давен здатна єднати людей у любові один до одного, у любові до Батьківщини. Свого часу Міллер писав: «Де співають — там лишайся жити».

Справді, лихі люди не співають пісень. Тільки там, де народ співає, співає не абияк, а багатоголосо, там, де голоси творять диво-плетиво, багате на музику, міг народитися Леонтович – неповторний майстер філігранної обробки пісенних зразків, що довів свою професію до високої досконалості. Уже сам по собі відбір Миколою Дмитровичем першоджерел для мистецької оздоби став процесом вельми важливим, бо добиралися пісні найцінніші з цінних, лише ті, що найбільше хвилювали поетичну душу майстра. Вони перетворювались на шедеври, уплітаючись самоцвітами у вінок усенародної музичної культури.